

**ประสิทธิภาพของระบบการนิเทศการปฏิบัติการสอน
ในสถานศึกษา โดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับ
หลักสูตรครูเกษตร 5 ปี**

**Efficacy of Supervision System for Research-Based
Professional Internship at Schools for Five-Year
Program Agriculture Teachers**

สันติ ศรีสวนแดง* และ พ้องพรรณ ทรายมงคลกุล
Sunti Srisuantang* and Pongpan Traimongkolkul

ABSTRACT

This action research aimed to assess the effectiveness of the supervision system in research-based professional internship for five-year program agriculture teachers. The study is a continuation of the research project "Model development for Research-Based Professional Internship for Five-year program agriculture teachers". The research-based supervision system was developed and applied in 3 consecutive phases of student teachers' teaching and research: 1) development of action research on learning and teaching, 2) learning assessment and research conclusion, and 3) presentation of research findings. The school network of this project consisted of 8 schools, 16 cooperative teachers, 9 university supervisors, and 21 student teachers.

Data collection techniques and instruments consisted of a) professional internship logbooks as a means of reflection and supervision, b) student teacher questionnaire on the satisfaction to practice in school and classroom research, c) student teacher questionnaire on professional attitude, and d) evaluation form for poster presentation of the student teachers' research projects. At the end, a reflection seminar was conducted with all participants. Effectiveness of the research-based supervision system was achieved with quantitative as well as qualitative analyses.

The findings are concluded as follows. 1) Through continuous guidance, student teachers successfully completed eight innovative classroom research projects, one for each school. The poster presentation of the

ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม 73140.

Department of Human and Community Resource Development, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus, Nakhon Pathom 73140, Thailand.

* Corresponding author, e-mail: satsts@ku.ac.th

student teachers' research projects were evaluated and found to be at good to high levels in 3 aspects: poster quality, presentation skill, and research reflection. 2) the student teachers' feedback on professional internship was satisfying. They demonstrated their achievement on teaching and highly satisfied with the supervision system, especially on classroom research supervision. 3) The student teachers, cooperative teachers, school administrators, and university supervisors reflected that the research-based supervision system was effective and can be applied for the five-year program of agriculture teachers. Most importantly, communication must be reiterated in the supervision system so that all concerned parties understand more clearly the procedures involved.

Keywords: professional internship, teacher education, teaching supervision, research-based supervision, agriculture teacher

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีเป้าหมายเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาต่อเนื่องจากโครงการวิจัย “การพัฒนารูปแบบการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปี” ระบบการนิเทศถูกพัฒนาและดำเนินการตามกระบวนการวิจัยแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 2) การประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผลวิจัย และ 3) การนำเสนอผลการวิจัย โดยมีโรงเรียนเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการวิจัยจำนวน 8 โรงเรียน ประกอบด้วยครูพี่เลี้ยง 16 คน อาจารย์นิเทศก์ 9 คน และนิสิตครูจำนวน 21 คน

เทคนิคและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) สมุดบันทึกการปฏิบัติการสอนและวิจัยที่ใช้บันทึกการนิเทศของอาจารย์ และ สะท้อนความคิดของนิสิต 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตครูเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนและวิจัยในสถานศึกษา 3) แบบสอบถามความรู้สึต่อวิชาชีพครูของนิสิต และ 4) แบบประเมินการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ของนิสิต โดยมีการจัดสัมมนาอภิปรายสรุปผลการดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การประเมินประสิทธิภาพของระบบการนิเทศโดยใช้การวิจัยเป็นฐานวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ

และคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลจากการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้นิสิตครูแต่ละโรงเรียนประสบความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมจากงานวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจากการประเมินการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ของนิสิตครูใน 3 ด้าน คือ คุณภาพของผลงานภาคโปสเตอร์ ทักษะการนำเสนอ และการสะท้อนผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับดีถึงดีมาก 2) นิสิตครูได้สะท้อนความคิดให้เห็นว่ามีความพึงพอใจในการฝึกปฏิบัติการสอนและวิจัยในสถานศึกษา แสดงความรู้สึพึงพอใจมากในระบบการนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศการวิจัยในชั้นเรียน และ 3) นิสิตครู อาจารย์พี่เลี้ยงในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัย ได้สะท้อนให้เห็นว่าระบบการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปี เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการสื่อสารให้กับทุกฝ่ายเข้าใจอย่างชัดเจนในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอน

คำสำคัญ: การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูศึกษา การนิเทศการสอน ครูเกษตร

บทนำ

ปัญหาวิจัยและความสำคัญ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้นำด้านการผลิตครูสาขาเกษตรศาสตร์ และมีประสบการณ์มาร่วมสี่

ทศวรรษในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสภาพจริง โดยเริ่มตั้งแต่หลักสูตรครูเกษตร 4 ปี ต่อมาได้มีแนวคิดการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยกำหนดให้มีการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปี ตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดให้เป็นมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ และกำหนดสมรรถนะให้นิสิตทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550) ทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต้องปรับปรุงหลักสูตรผลิตครูเกษตรเป็น 5 ปี และได้เริ่มใช้หลักสูตรครูเกษตร 5 ปี รุ่นแรกในปีการศึกษา 2547 (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548)

คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์จึงได้ริเริ่มในการเตรียมความพร้อมเพื่อการผลิตครูตามหลักสูตร 5 ปี โดยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเชิงบูรณาการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้ระบบการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีนิสิตครูหลักสูตร 4 ปี (หลักสูตรเดิม) เป็นผู้ปฏิบัติในฐานะครูและนักวิจัยฝึกหัดภายใต้คำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง ภายใต้โครงการวิจัย “การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมหาวิทยาลัย-โรงเรียน เพื่อจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา” ผลการวิจัยครั้งนั้นพบว่านิสิตครูสามารถปฏิบัติการสอนและทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กันได้มีเพียงอุปสรรคด้านเวลาที่ใช้ฝึกปฏิบัติการสอนเพียง 1 ภาคการศึกษา และประสบการณ์ของนิสิตครูที่ยังน้อยอยู่ (ผ่องพรรณ และคณะ, 2550)

ข้อค้นพบจากงานวิจัยข้างต้นนำไปสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาเกษตรศาสตร์หลักสูตร 5 ปี เมื่อนิสิตรุ่นแรกขึ้นชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2551 โดยดำเนินการภายใต้โครงการวิจัย “การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปี” (สันติ และคณะ, 2553) ซึ่งได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นิสิตสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ควบคู่กันไปกับการ

จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยการวิจัยเป็นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) มีระบบการนิเทศที่ต่อเนื่องตั้งแต่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และนวัตกรรม การทดลองจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยได้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกษตร 5 ปีที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้มีส่วนร่วมได้แก่ นิสิตครูอาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารจากโรงเรียนเครือข่าย และอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัย เห็นว่ารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้การนิเทศอย่างต่อเนื่องช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้นิสิตสร้างงานวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตร 5 ปี มีทั้งการศึกษาแบบแยกส่วน ดังเช่น งานวิจัยของศักดิ์ (2552) ที่ศึกษาบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยงในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาคณิตศาสตร์ และแบบองค์รวม ที่ศึกษาทั้งอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนิสิตครู เกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาวิทยาศาสตร์ (วรรณทิพา และภาวิณี, 2551) แต่ยังไม่พบการนำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นมาประเมินประสิทธิภาพอีกครั้งหนึ่ง งานวิจัยเชิงปฏิบัติการที่นำเสนอครั้งนี้เป็นงานต่อเนื่องจากโครงการวิจัย “การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปี” ที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู ให้นิสิตทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้ 3 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรระดับหน่วยการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้ให้กับนิสิตชั้นปีที่ 5 ขณะฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 1 ปี ภายใต้ระบบการนิเทศอย่างต่อเนื่องจากอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง เริ่ม

ต้นจากการพัฒนาหลักสูตรระดับหน่วยการเรียนรู้ โดยนิสิตเลือกใช้และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ทดลองจัดการเรียนรู้ประมาณ 6 สัปดาห์ และประเมินผลการเรียนรู้ ภายหลังการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนอย่างครบวงจร ถึงขั้นให้นิสิตนำเสนอผลการวิจัยภาคโปสเตอร์ โดยงานวิจัยนี้มุ่งประเมินประสิทธิภาพของระบบการนิเทศในด้านกระบวนการ และผลผลิต ตามกรอบการประเมินเชิงระบบ (Stufflebeam, 2004)

คำถามวิจัย

1. ผู้เกี่ยวข้องในระบบการนิเทศได้แก่อาจารย์นิเทศก์อาจารย์พี่เลี้ยงผู้บริหารสถานศึกษาและนิสิตครุ มีความคิดเห็นอย่างไรต่อกระบวนการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับหลักสูตรครุเกษตร 5 ปี
2. ผลการปฏิบัติการสอนของนิสิตครุเป็นอย่างไรในด้านต่อไปนี้
 - 1) ความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
 - 2) ความคิดเห็นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 3) ความรู้สึกต่อวิชาชีพครู
 - 4) คุณภาพของผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่นำเสนอในภาคโปสเตอร์
3. ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นิสิตครุ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหาร ได้สะท้อนคิดอย่างไรในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน เกี่ยวกับระบบการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐานอย่างไร และเสนอแนะให้พัฒนา

กรอบแนวคิด

การประเมินประสิทธิภาพของระบบการนิเทศใช้กรอบแนวคิดการประเมินเชิงระบบ โดยเน้นการประเมินกระบวนการ (Process evaluation) และผลผลิต (Product evaluation) การประเมินกระบวนการศึกษาจากความคิดเห็นของ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่

เลี้ยง ผู้บริหาร และนิสิตครุ การประเมินผลผลิตประเมินจากผลการปฏิบัติการสอนของนิสิตครุ ในด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ความรู้สึกต่ออาชีพครู และคุณภาพผลงานวิจัยของนิสิตครุ แสดงรูปแบบการประเมินตามกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 1

นิยามศัพท์

ประสิทธิภาพของระบบการนิเทศการปฏิบัติการสอน หมายถึง ความสามารถในการจัดการ ดูแล และติดตามการปฏิบัติการสอนของนิสิตครุ 5 ปี สาขาเกษตรศาสตร์ ให้บรรลุผลในเชิงกระบวนการ ได้แก่ การจัดสัมมนาประจำเดือน การนิเทศที่โรงเรียน การประชุมเครือข่าย และการอบรมเชิงปฏิบัติการ และผลการปฏิบัติการสอนของนิสิต ในด้านความพึงพอใจต่อการฝึกปฏิบัติการสอน ความคิดเห็นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ความรู้สึกต่อวิชาชีพครู และคุณภาพผลงานวิจัยของนิสิตครุ ภายหลังกระบวนการมีส่วนร่วมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย อาจารย์นิเทศก์อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษาและนิสิตครุ

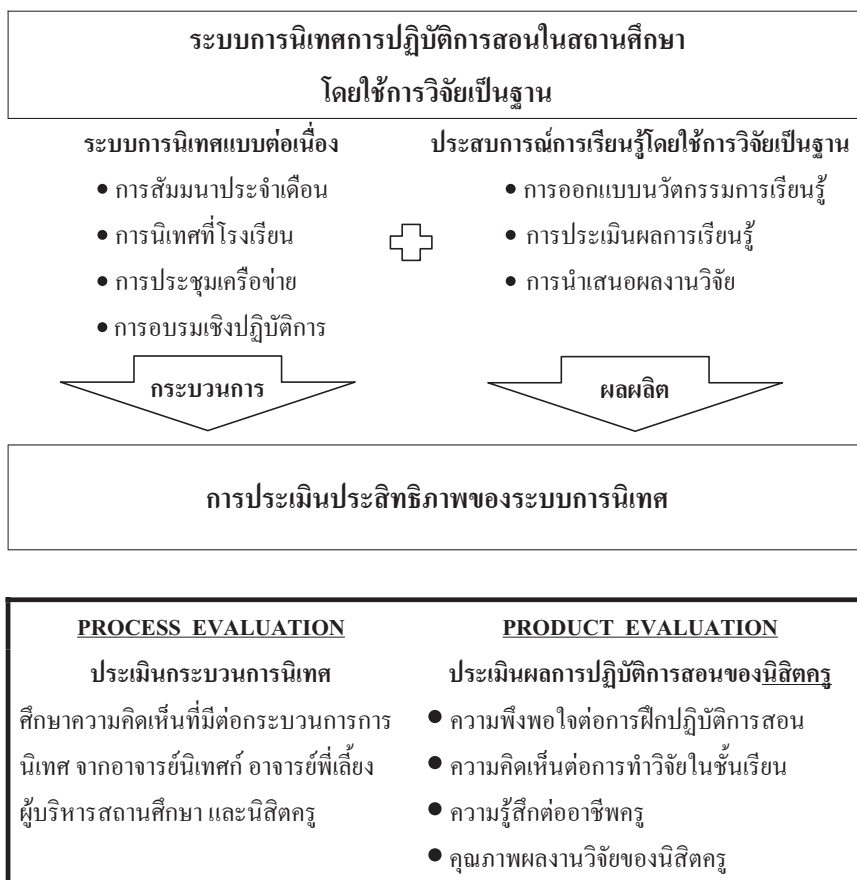
วิธีวิจัย

การวิจัยเชิงประเมินครั้งนี้ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่

1. อาจารย์นิเทศก์ ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำหน้าที่อาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 9 คน

2. นิสิตครุ ได้แก่ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 สาขาเกษตรศาสตร์ จำนวน 21 คน ที่ปฏิบัติงานในฐานะครูฝึกปฏิบัติการสอนและวิจัยในโรงเรียน ตลอดปีการศึกษา 2552

3. ครูพี่เลี้ยง ได้แก่ ครูประจำการในโรงเรียน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมิน

8 โรงเรียน จำนวน 16 คน ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแก่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การประเมินประสิทธิภาพของระบบการนิเทศดำเนินการติดตามใน 3 ช่วงของการฝึกปฏิบัติการสอนและวิจัย ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 2) การประเมินผลการเรียนรู้และสรุปผลวิจัย และ 3) การนำเสนอผลการวิจัยภาคโปสเตอร์ โดยติดตามจากการสัมมนาการปฏิบัติการสอนและวิจัยที่จัดขึ้นที่มหาวิทยาลัย การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัย และจากอาจารย์พี่เลี้ยงที่ประจำการในสถานศึกษาเดือนละ 1 ครั้ง การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการทำเรื่องมีอวิจัยในช่วงปิดภาคต้นการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์

และการประชุมสรุปผลการดำเนินงานจากทุกฝ่ายในช่วงปิดภาคต้น และหลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

รายละเอียดเพิ่มเติมในกระบวนการวิจัย มีดังนี้

1) พื้นที่ปฏิบัติการและการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ

พื้นที่ปฏิบัติการ ได้แก่ โรงเรียนเครือข่ายฝึกปฏิบัติการสอนของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดสระพัง วัดบ่อน้ำจืด วัดบางหลวง วัดศิลามูล มัธยมฐานบินกำแพงแสน พระปฐมวิทยาลัย สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และ

โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 5 ทั้งหมดเป็นโรงเรียนที่ เคยเข้าร่วมในโครงการวิจัย “การพัฒนารูปแบบการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเป็นฐานสำหรับ หลักสูตรครูเกษตร 5 ปี” (สันติ และคณะ, 2553) โดย ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการตามเกณฑ์การคัด เลือก ดังนี้

- เป็นโรงเรียนที่มีความร่วมมือกับคณะ ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ในการจัดประสบการณ์ วิชาชีพครู อย่างต่อเนื่อง
- เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความสนใจการ จัดการเรียนรู้ด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา และมี แหล่งการเรียนรู้การเกษตรในโรงเรียนที่จำเป็นขั้น พื้นฐาน เช่น พื้นที่ โรงเรือนเกษตร
- เป็นโรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาเกษตรอย่าง น้อย 1 คน รับผิดชอบการสอนเต็มเวลา และเคย ปฏิบัติหน้าที่ครูพี่เลี้ยงให้แก่นิสิตฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู

2) การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประเมิน

ผู้วิจัยติดตามระบบการนิเทศจากบันทึกการ นิเทศและวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์นิเทศก์ และ อาจารย์พี่เลี้ยงจากสมุดบันทึกการฝึกสอน ใช้ แบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของนิสิตครูใน

การฝึกปฏิบัติการสอนและวิจัยในสถานศึกษา แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตต่อการทำวิจัยใน ชั้นเรียน และประเมินการนำเสนอผลงานวิจัยภาค โปสเตอร์โดยใช้แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ ประมวลผลด้วยการ วิเคราะห์ทางสถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ในขั้นตอนสุดท้ายได้มีการประชุมเครือข่ายฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสรุปบทเรียนร่วมกัน สรุป ดังตารางที่ 1

ผลการวิจัย

ประสิทธิภาพของระบบการนิเทศการปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ศึกษา จากผลการนิเทศติดตามการปฏิบัติการสอนและวิจัย และผลงานของนิสิตครู มีผลดังนี้

ผลของการนิเทศและติดตามการปฏิบัติการสอนและ การวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ พี่เลี้ยงได้มีการใช้แบบบันทึกในการติดตามและนิเทศ การปฏิบัติการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยคำแนะนำเป็น

ตารางที่ 1 วิธีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นการประเมิน	แหล่ง/วิธีการ/เครื่องมือเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์
1. กระบวนการ ความคิดเห็นของอาจารย์ นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง นิสิตครู ที่มีต่อระบบการนิเทศ	-บันทึกการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง -บันทึกความคิดเห็นของนิสิตครูที่มีต่อระบบการนิเทศ	-การวิเคราะห์เนื้อหา
2. ผลการเรียนรู้ของนิสิตครู	-แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตครูต่อการฝึก ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	-การใช้สถิติพื้นฐาน (ความถี่ ร้อยละ ค่ากลาง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)
ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	-แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตต่อการทำวิจัย ในชั้นเรียน	-การวิเคราะห์เนื้อหา
2) ความคิดเห็นของนิสิต ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน	-แบบสอบถามความรู้สึกล่ออาชีพรู	
3) ความรู้สึกต่ออาชีพรู	-แบบประเมินผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ชนิด rubric	
4) ผลงานวิจัยของนิสิต	-สมุดบันทึกการฝึกสอนของนิสิตครู	
3. สรุปบทเรียน	-บันทึกการประชุมสรุปผลการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักวิจัย นิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง	-การวิเคราะห์เนื้อหา

ไปตามลำดับการปฏิบัติการสอนพบว่าในช่วงแรกจะเป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการทำแผน การควบคุมชั้นเรียนและในระยะหลังมักลงรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคเฉพาะมากขึ้นช่วยให้นิสิตครูมีพัฒนาการในการสอนและการวิจัยอย่างเป็นลำดับ ในส่วนของนิสิตได้สะท้อนว่าข้อเสนอแนะของอาจารย์เมื่อนำไปปฏิบัติก็ได้ผลดี นิสิตเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

จากการวิเคราะห์การบันทึกการนิเทศของอาจารย์พบว่าส่วนใหญ่จะมีการให้คำแนะนำมากในระยะแรก พบเห็นได้ในช่วงภาคต้นของการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและเริ่มลดลงในช่วงภาคปลายทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในภาคปลายนิสิตครูได้เริ่มมีพัฒนาการในการสอน และเรียนรู้เทคนิคการสอนในภาคต้นมามากแล้ว เมื่อมาฝึกปฏิบัติในภาคปลายก็จะสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาในการปฏิบัติการสอนได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อความในบันทึกบางตอนของนิสิตว่า “จากที่ได้ฝึกสอนไปหนึ่งเทอมแล้วทำให้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการสอน การทำงานวิชาการหรือด้านต่างๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

นิสิตครูได้แสดงความพึงพอใจในเชิงบวกต่อระบบการนิเทศ ตามบันทึกในสมุดบันทึกฝึกสอน ดังข้อความบางตอน ต่อไปนี้

“จากประสบการณ์เป็นครูมา 3 เดือน ข้าพเจ้ามีความพึงพอใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการเรียนการสอน โรงเรียน นักเรียน การให้คำปรึกษา ข้อเสนอของอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ก็จะคอยให้คำปรึกษาอยู่ตลอดเวลา และจากการฝึกสอนเป็นเวลา ปีการศึกษาทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกรักและชื่นชอบในอาชีพครูเพิ่มมากขึ้น”

“ช่วงเวลาที่ได้รับการฝึกสอน รู้สึกดีขึ้นที่ได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมา อาจจะรู้สึกแยบบ้างบาง

ครั้งเกิดจากความไม่มั่นใจในตนเอง และเกิดจากตัวผู้เรียน (นักเรียน) นักเรียนค่อนข้างจะไม่ค่อยตั้งใจเรียน แต่ก็พยายามหาวิธีการที่เหมาะสม ต้องขอบคุณที่มีการจัดสัมมนาทำให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อนนิสิตฝึกสอน”

“ดีครับ สำหรับการสัมมนาทุก ๆ สัปดาห์ ทำให้ได้แลกเปลี่ยนทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ดูความก้าวหน้าในการทำงานวิจัยของแต่ละโรงเรียน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานยิ่งขึ้น”

“การจัดสัมมนาในแต่ละครั้งถือได้ว่าเป็นการจัดให้นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพและอาจารย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการฝึกสอน”

“การสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การฝึกสอนของแต่ละโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่ดีมากควรมีต่อไป”

“การที่ให้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าในภาคปลายเป็นสิ่งที่ดี เพราะบางโรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แต่บางโรงเรียนอย่างเช่น โรงเรียนที่ข้าพเจ้าได้ไปฝึกสอนไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง”

ความพึงพอใจของนิสิตครูต่อการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

จากการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตครู ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่พอใจในโรงเรียนที่ตนฝึกสอนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (52.38% และ 38.10% ตามลำดับ) นิสิตกว่าครึ่งพึงพอใจในภาระงานสอนที่ได้รับ (52.38%) นิสิตส่วนใหญ่ (71.43%) พึงพอใจในระดับมาก ในด้านการให้นิสิตทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า 1 ภาคการศึกษา เป็นที่น่ายินดีว่า นิสิตประมาณครึ่งหนึ่ง (57.14%) มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในด้านการสนับสนุนอุปกรณ์การ

สอนจากโรงเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
ดังตารางที่ 2

ความคิดเห็นของนิสิตต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน
นิสิตมีความเห็นต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน
ระดับมากถึงมากที่สุดในทุกเรื่อง ประเด็นที่นิสิตมี
ความเห็นในระดับมากที่สุดได้แก่ การนำความรู้ใน
การเรียนรู้วิจัยในชั้นเรียนมาใช้ รู้สึกว่าการทำวิจัยเป็น
เรื่องที่ไม่ยุ่งยาก ช่วยพัฒนาศักยภาพในวิชาชีพครู
และรู้สึกภาคภูมิใจที่วางแผนวิจัยได้ (ตารางที่ 3)

ความรู้สึกละเอียดของนิสิตต่อความเป็นครู

จากแบบสอบถามเกี่ยวกับกับความเป็นครู พบ
ว่าความเป็นครูในมุมมองของนิสิตสรุปได้ 5 ประเด็น
ดังนี้

1. บุคคลที่เสียสละ อดทน
2. ผู้ให้ ความรู้ ปัญญา ประสบการณ์ สิ่งที่ดี
3. ผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่คนในสังคม

ปฐมนิยบุคคล

4. ผู้หวังดีต่อนักเรียน

5. ผู้สร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณ
ธรรม เป็นคนดี

นิสิตมีสิ่งประทับใจเกี่ยวกับประสบการณ์
ในการเป็นครู ดังต่อไปนี้

1. ได้รับการเคารพ นับถือ จากคนรอบข้าง
2. ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ให้เป็น
คนที่มีความรับผิดชอบ อดทน ปรับตัวเข้ากับคน
รอบข้าง การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความเชื่อมั่นใน
การเป็นครู

3. ได้ช่วยเหลือให้นักเรียนให้พัฒนาตนเอง

4. ได้รับความรัก ความห่วงใยจากนักเรียน
และครูในโรงเรียน

ดังข้อความบางตอนในสมุดบันทึกการ
ฝึกสอนของนิสิตครู ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนิสิตครูต่อการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

n=21

รายการ	ระดับความพึงพอใจ ¹			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
1. โรงเรียนฝึกสอน	8(38.10)	11(52.38)	2(9.52)	0(0.00)
2. ภาระงานสอนที่ได้รับ	7(33.33)	11(52.38)	3(14.29)	0(0.00)
3. วิธีการที่ให้นิสิตทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า	2(9.52)	15(71.43)	4(19.05)	0(0.00)
4. การให้คำแนะนำในการเตรียมงานวิจัยในชั้นเรียน	10(47.62)	9(42.86)	2(9.52)	0(0.00)
5. การให้คำปรึกษาของอาจารย์พี่เลี้ยงในด้านการสอน	8(38.10)	11(52.38)	2(9.52)	0(0.00)
6. การให้คำปรึกษาของอาจารย์นิเทศก์	11(52.38)	10(47.62)	0(0.00)	0(0.00)
7. รายวิชาที่สอน	8(38.10)	8(38.10)	5(23.80)	0(0.00)
8. การสนับสนุนอุปกรณ์การสอนจากโรงเรียน	1(4.76)	7(33.33)	12(57.14)	1(4.76)
9. การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	2(9.52)	11(52.38)	8(38.10)	0(0.00)
10. พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	1(4.76)	7(33.33)	12(57.14)	1(4.76)
11. สถานที่ทำงานของนิสิตที่โรงเรียนจัดให้	5(23.80)	10(47.62)	6(28.58)	0(0.00)
12. การสัมมนาเชิงอภิปรายที่ผ่านมา	6(28.58)	10(47.62)	5(23.80)	0(0.00)

¹ เกณฑ์ระดับคะแนนความพึงพอใจ: ต่ำกว่า 0.99 = น้อยมาก, 1.00-1.99 = น้อย, 2.00-2.99 = มาก, 3.00-4.00 = มากที่สุด

“อยากเป็นครูพันธุ์ใหม่ที่ต่างจากครูแบบเดิมๆ ที่นักเรียนรู้จัก และหวังว่าจะมีวันนั้น”

“ข้าพเจ้าอยากเป็นครูที่ต่างจากครูในปัจจุบัน คือจะสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์มากขึ้น”

“จากเดิมคิดว่าอาชีพครูเป็นงานที่สบายไม่ต้องเหนื่อยหรือรับผิดชอบอะไรมากมาย เมื่อได้มาฝึกสอนกลับมาคิดว่าอาชีพครูเป็นงานที่ต้องเสียสละอดทน และต้องรับผิดชอบต่อภาระการกระทำของตนเองทุกอย่าง ต้องเป็นครูตลอด 24 ชั่วโมง”

“การที่เราจะเป็นครูต้องมีความรอบรู้ทุกๆ เรื่อง...ครูไม่ใช่เพียงแค่สอนๆ ในห้องเรียนพอหมดชั่วโมงก็จบ...ครูต้องคอยอบรมให้คำแนะนำให้คำปรึกษา และอื่นๆ อีกมากมาย...เป็นครูนี้มันเหนื่อยนะคะ แต่ก็มีความสุข”

“นอกจากงานสอนแล้วครูยังต้องเป็นอีกหลายบทบาท ทำให้ประทับใจกับวิชาชีพนี้มาก”

“รู้สึกรักและผูกพันมากยิ่งขึ้นรู้สึกว่าได้เป็นครูแล้ว

จริงๆ มีนักเรียนให้ความรักและความเคารพ”

“มีความภาคภูมิใจมากขึ้น รักและเคารพครูมากขึ้น”

“เดิมไม่อยากเป็นครูเพราะคิดว่าตนเองจะสอนไม่ได้ งานครูเยอะ วนวาย แต่เมื่อมาฝึกสอนจริงๆ ทำให้รักในอาชีพนี้มากขึ้น”

“เดิมข้าพเจ้ามีความชอบในวิชาชีพครูอยู่แล้ว ยิ่งได้มาสัมผัสกับอาชีพครู ข้าพเจ้ายังรักในวิชาชีพครูมากขึ้น”

“เห็นความสำคัญของวิชาชีพครู หน้าที่และบทบาทของครูที่พึงให้ต่อลูกศิษย์ที่จะทำหน้าที่อบรมให้เขาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์”

“รู้สึกประทับใจและภูมิใจที่ลูกศิษย์ให้ความรักและเคารพครูในฐานะที่มีส่วนช่วยให้เขาประสบความสำเร็จ”

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนิสิตครูต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

n = 21

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ¹			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. นิสิตทำวิจัยควบคู่กับการสอนปกติได้		3.1		
2. นิสิตรู้สึกสนุกกับการทำวิจัย		2.9		
3. นิสิตได้เรียนรู้การทำวิจัยจากเพื่อนต่างโรงเรียน		2.7		
4. นิสิตนำความรู้ในการเรียนวิจัยในชั้นเรียนมาใช้.....	3.3	☺		
5. นิสิตรู้สึกว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องไม่ยุ่งยาก.....		3.1	☹	
6. นิสิตไม่ได้ทำวิจัยเพื่อให้ผ่านตามเกณฑ์การประเมิน		2.7		
7. นิสิตรู้สึกว่าการวิจัยช่วยพัฒนาศักยภาพในวิชาชีพครู.....	3.3	☺		
8. นิสิตร่วมมือกันทำวิจัยเป็นอย่างดี		2.9		
9. อาจารย์ที่เลี้ยงมีส่วนช่วยในการวิจัย		2.8		
10. นิสิตรู้สึกภาคภูมิใจที่วางแผนวิจัยได้.....	3.3	☺		

¹ เกณฑ์ระดับคะแนนความคิดเห็น: ต่ำกว่า 0.99 = น้อยมาก, 1.00-1.99 = น้อย, 2.00-2.99 = มาก, 3.00-4.00 = มากที่สุด

ผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตครู

จากการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ของนิสิตครูจำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งมีอาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ที่สนใจและนิสิตเข้าร่วมชมผลงานจากนิทรรศการของแต่ละโรงเรียน และมีการส่งแบบประเมินกลับมาทั้งสิ้น 113 ชุด พบว่าผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.36) เมื่อจำแนกตามตัวบ่งชี้พบว่าทุกตัวบ่งชี้ได้คะแนนในระดับสูงเช่นกัน โดยนิสิตมีคะแนนการตอบคำถามเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.28) รองลงมาคือ การบรรยายประกอบโปสเตอร์ ความเป็นระเบียบและประณีตของผลงาน ($\bar{x} = 3.88$, S.D. = 0.32) ดังตารางที่ 4

การสรุปบทเรียน: จุดแข็ง จุดอ่อน และข้อเสนอแนะ

จากการประชุมเครือข่ายการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วยนิสิตครู อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหาร ในสัปดาห์สุดท้ายของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าระบบการนิเทศมีความชัดเจน มีการติดตามความก้าวหน้าของนิสิตอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน

นิสิตสะท้อนคิดว่าอาจารย์ให้การดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีมีส่วนอาจารย์สะท้อนเกี่ยวกับนิสิตครูว่ามีความรับผิดชอบและสามารถพัฒนางานในหน้าที่ตามที่มอบหมายได้เป็นอย่างดี จากผลสะท้อนชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการฝึกปฏิบัติการสอนมาจากระบบที่ชัดเจนทั้งในรูปของเอกสาร และการประชุมชี้แจง ทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน ประกอบกับตัวบุคคลที่มีความรับผิดชอบและประสพการณ์การทำหน้าที่อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงที่สั่งสมกันมานาน

อย่างไรก็ดีข้อสรุปจากที่ประชุมเห็นว่านิสิตครูยังต้องพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ได้แก่ การคุมชั้นเรียน การประยุกต์ใช้หลักจิตวิทยาการศึกษา บุคลิกภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างระหว่างโรงเรียน และนิสิต ตลอดจนภาระงานที่ได้รับตามสภาพบริบทแต่ละโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน ทำให้นิสิตเกิดการเปรียบเทียบและรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกันในงานที่ได้รับมอบหมาย

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติการสอนในชั้นปีที่ 5 โดยจัดฝึกอบรมหรือทบทวนความรู้ให้กับนิสิต ทั้งทักษะด้านการเกษตร ด้านวิชาชีพครู และการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นครู การเสริมประสบการณ์

ตารางที่ 4 คะแนนผลการประเมินผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ของนิสิตครู

n = 113

ตัวบ่งชี้	จำนวนและร้อยละ ของแบบประเมินที่ส่ง				$\bar{x}^1$	S.D.	ระดับ
	จำแนกตามระดับคะแนน						
	4	3	2	1			

1. การบรรยายประกอบโปสเตอร์	100(88.50)	13(11.50)	-	-	3.88	0.32	สูงมาก
2. การจัดแสดงผลงานวิจัย	94(83.19)	19(16.81)	-	-	3.83	0.38	สูงมาก
3. การตอบคำถาม	103(91.15)	10 (8.85)	-	-	3.91	0.28	สูงมาก
4. การสะท้อนผลงานวิจัยโดยผู้วิจัย	65(57.52)	48(42.48)	-	-	3.57	0.49	สูงมาก
5. ความเป็นระเบียบ และประณีตของผลงาน	100(88.50)	13(11.50)	-	-	3.88	0.32	สูงมาก
	ผลรวม				3.81	0.36	สูงมาก

¹ เกณฑ์ระดับคะแนนผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์: ต่ำกว่า 0.99 = ต่ำมาก, 1.00-1.99 = ต่ำ, 2.00-2.99 = สูง, 3.00-4.00 = สูงมาก

ระหว่างฝึกปฏิบัติการสอนจากการศึกษาดูงานต่างโรงเรียน และควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการฝึกปฏิบัติการสอนในโรงเรียนให้ชัดเจนมากขึ้น การสะท้อนความคิดจากผู้เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญดังตารางที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

ระบบการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนของนิสิต

ครูเกษตร 5 ปี มีประสิทธิภาพน่าพอใจทั้งด้านกระบวนการนิเทศและผลการปฏิบัติการสอนของนิสิต เนื่องจากระบบการทำงานมีความชัดเจนต่อเนื่อง แต่ละฝ่ายเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง สามารถร่วมมือประสานงานอย่างสัมพันธ์กัน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของนิสิตจนสามารถพัฒนางานวิจัยได้สำเร็จครบทุกโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าประสิทธิภาพการจัดการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่มีมาอย่างยาวนานในการผลิตครูหลักสูตร 4 ปีเดิมเป็นปัจจัย

ตารางที่ 5 สรุปผลการสรุปบทเรียนเกี่ยวกับระบบการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนจากผู้เกี่ยวข้อง

ประเด็น	มุมมองของผู้สะท้อนความคิด		ข้อเสนอแนะ
	นิสิตครู	อาจารย์	
จุดแข็ง	• ระบบชัดเจน โรงเรียน	• มีระบบที่ดี	• ควรเสริม/ทบทวน
ระบบการฝึก	เข้าใจจุดประสงค์ ให้	• มีการประชุมสัมมนาทุกเดือนตลอดปี	ความรู้-ทักษะ-
ประสบการณ์	ความร่วมมือดี	การศึกษา ทำให้ได้พบปะพูดคุยปัญหา	คุณลักษณะ ให้
วิชาชีพครู	• มีการสังเกตโรงเรียน	ที่พบ ทำให้การแก้ปัญหาทำได้	กับนิสิตในเรื่อง
	ก่อนเลือก	ทันทั่วทั้ง มีความเข้าใจกันมากขึ้น	ต่อไปนี้
	• มีระบบการติดตาม	• เอกสารการประเมินสมรรถนะ เป็นระบบ	1) ทักษะการเกษตรที่
	ต่อเนื่องทุกเดือน	• การนิเทศ 6 ครั้งใน 1 ปี เหมาะสมดี	จะใช้สอน
	• ระยะเวลา 1 ปีสร้าง	เพราะนิสิตได้นำกลับไปปรับการสอน	2) ทักษะการควบคุม
	ความมั่นใจ พัฒนา	ได้เป็นอย่างดี	ชั้นเรียน
	บุคลิกภาพ ทักษะ		3) คุณลักษณะความ
	การสอนดีขึ้น		เป็นครู เช่น
นิสิต/บุคลากร	• อาจารย์นิเทศก์ และ	• นิสิตใช้สื่อและเครื่องมือต่างๆ ได้ดี	บุคลิกภาพ การวาง
	อาจารย์พี่เลี้ยง ดูแล	• นิสิตมีมนุษยสัมพันธ์ดี เรียบร้อยดี	ตัว จิตสาธารณะ
	เอาใจใส่ดี	มีความแม่นยำในเนื้อหาวิชา ตั้งใจ	• ควรสนับสนุนใน
		ทุ่มเท	ด้านงบประมาณ
จุดอ่อน			ได้แก่
ศักยภาพของ	• ประสิทธิภาพทำงาน	• นิสิตบางคนยังใช้ศักยภาพไม่เต็มที่	1) ค่าสวัสดิการ เช่น
นิสิต	มีน้อย	• นิสิตยังมีจุดอ่อนด้านการควบคุม	ค่าเดินทาง ค่าที่พัก
	• นิสิตมีศักยภาพต่างกัน	อารมณ์ การประยุกต์ใช้จิตวิทยาใน	2) ค่าใช้จ่ายในการ
	• มีค่าใช้จ่ายสูง	การสอน และการควบคุมชั้นเรียน	สอน เช่น ผลิตสื่อ
	• มีทักษะการคุมชั้นเรียน	รวมถึงจิตสาธารณะ	3) ควรเพิ่มงบ
	น้อย	• งานวิจัยกระทบต่อการสอนอยู่บ้าง	ประมาณการทำ
			การวิจัยของนิสิต

สำคัญส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ระบบการนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ได้ช่วยยืนยันในเชิงประจักษ์ว่ารูปแบบการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปีมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากรูปแบบนี้ได้ใช้กับนิสิตที่มีจำนวนไม่มาก และมีเพียงสาขาเดียว หากมีการนำรูปแบบนี้ไปใช้กับระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ที่มีจำนวนนิสิตมากขึ้น มีความแตกต่างในสาขา อาจจะต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของคณาจารย์ สาขาวิชา และโรงเรียนฝึกปฏิบัติการสอน

สำหรับ โรงเรียนฝึกปฏิบัติการสอนที่มีประสบการณ์น้อยในการนิเทศการฝึกปฏิบัติการสอนของนิสิตหลักสูตรครู 5 ปี มหาวิทยาลัยควรชี้แจงและตรวจเยี่ยมโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบการนิเทศให้ชัดเจน ส่วนมหาวิทยาลัยควรจัดอาจารย์นิเทศที่มีประสบการณ์มากคู่กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อยเพื่อช่วยเป็นพี่เลี้ยงสอนงานนิเทศนิสิตครู

สุดท้ายผู้วิจัยเห็นว่าคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ควรมีการพัฒนาแบบการจัดการฝึกปฏิบัติการสอนนี้ต่อไปตามประเด็นที่ได้สรุปบทเรียนไว้ และควรนำไปใช้กับสาขาอื่น โดยควรพัฒนาแบบในการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับบริบทตามสาขา

เอกสารอ้างอิง

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล ประสงค์ ดันพิชัย สันติ ศรีสวนแดง และ นิรันดร์ ยิ่งยวด. 2550. รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมหาวิทยาลัย-โรงเรียน เพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2548. หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2548. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณทิพา รอดแรงคำ และ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์. 2551. “การพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์.” *วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 29(1): 11–25.

ศักดิ์ สวาทะนันท์. 2552. “บทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยงในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาคณิตศาสตร์.” *การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 13 วันที่ 10-11 กันยายน 2552*: 397–405.

สันติ ศรีสวนแดง ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล ประสงค์ ดันพิชัย และนิรันดร์ ยิ่งยวด. 2553. รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน สำหรับหลักสูตรครูเกษตร 5 ปี. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2550. คู่มือการดำเนินงานรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. *การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

Stufflebeam, D. 2004. “The 21st Century CIPP Model Origin, Develop, and Use.” *Evaluation Roots: Tracing Theorist’s Views and Influences*. Thousand Oaks: Sage Publication Inc.